

(א) לעיל י"א: כ"ב: מ"ד: (גיטין)
(מ"א): (ט) (ערכין כ"ג):
(ג) (ט"ז ג'ג'): (ד) (תוספתא
פ"ה ע"ג: (ה) (גיטין מ"א):
(ו) (לקמן נ"ג): (ז) (ז'ל' מ"ג):
(ח) (ד"ה והלכות) (ט) (ד"ה)
במקום: (י) (עין מהרש"ל

הגהות הב"ח
(ה) נבאר ש"מ ליה ומכר
מטלטלין:

הגהות הגר"א
[א] רש"י ד"ה לרובא ש"ס
ט"ז: ג"כ רמב"ם והרשב"א
פירשו למרות כו' למתנה
לשלם גלוי"ה פטור
מש"ל: ז' ע"ג סוף סוף
ט"ז:

מוסף רש"י
אפתיקין: אפה מהא קאי,
לומר מהי ה"ל פך נעשו
(ק"ל ר"א) ע"כ ע"כ ע"כ
אפתיקין לעלל חובו,
ומכרן: אחרי כן ה"ל
לאיש חלק (רשב"א) ב"ב
מ"ג: משום דאית ליה
קלא: אפתיקו לקוחות
למשכיריו (ט"ז).

רבינו הנהאל
ל"ר עקיבא מוקדש ל"ר
ישמעאל אינו מוקדש.
והלכתא בהא כ"ר עקיבא
דסתם מהני כותיה. בעא
מיניה רבא מרב נתמן
מכר (מוקדן) ל"ר ישמעאל
מה אמר ליה אינו מכר
התניא מכר מכר (א"ל)
פ"י אמר ל"ר ה"ה ה"ה
מכר חשבו הוא כמכר
שאם עשה בו מלאכה
הלוקח אינו יכול להוציא
מ"ד הקונה שכירות אותה
מלאכה משכירתו מכירה
היא אבל חזון וגובה
אותו מכת השעבוד שיש
לנוקד עליה ורייקין לדברי
ר' ישמעאל הניקד בעל
חוב וכו' יכול
המלוה לטרוף מטלטלין
שכבר כבר הלוה וכו' שי
אחרות למטלטלי וביד כי
היא גורגא ובין למלוה
במטלטלין: רד"ח שניא
היא דבין דהנא אתי ליה
קלא דתרא נגחא הוא
וכעבד שעשא אפתיקין
דמי אבל בעלמא ב"ד
לא מבכו מטלטלי מכורין.
תני ר' תחילתא מכר
אינו מכר הקדישו מוקדש
ופטנא מכר מוקדש אינו
מכר (ל"ר עקיבא
דהא כיון שהחלט לניקד
הוא: אלא ל"ר ישמעאל
מכר מוקדש אינו מכר
דהא משעבד ליה לניקד.
הקדישו מוקדש אפילו
ל"ר עקיבא גיריה כ"ר
אבהו כ"ר. ע"כ תאמר
לא הקדש יוצא לחולין
הוראה אינו יוצא ששור
נכח הוא והחלט לניקד
אלא אמר מכר זה השור
שהוא שררו של פלוני
זה המניק הוא ורואהו
הקדישו ואחר כך יצא
לחולין: וכו' לומר הקדש
יוצא בלא פירוק לפיכך
גזרו להיות מוקדש משום
הא דרבי אבהו. והא דר'

כיון דמשעבד ליה. דאי לא יהיב ליה דמי שקלי ליה לשור דרממנא
שעבדיה ניהליה: והתניא מכרו מכור. אמר ליה חזור וגובהו ניוק
מלוקח: לריד"א. וא"ש חסם חסם צו לוקח אינו נותן דמי החרישה לניקד:
ש"מ. בתמיה. והלא מטלטלין לאו מידי דקאי צענייה ולא סמיך מלוה
עליהו ואמאי צעניין להו מלוקח:
אפתיקין. רממנא שרייה למיבני

מהאי שור: אין כעל חוב גובה
ממנו. והכא אמאי גבי ליה מלוקח:
ומשני עבד טעמא מ"ל. וגובהו מלוקח
משום דאית ליה קלא לשעבדיה כי
שווי אפתיקין. דר מערבא. מ"ל
הוא: מכרו אינו מכור. ק"ל אפי'
לרד"א: ועולם מניק. ומכרו אינו
מכור לגופיה קאמר דהדר גבי ליה
ואפילו לרבי ישמעאל: הקדישו מוקדש.
לאו קדוש ממס אללא לניקד דכר מונע
בפדיונו: דרד"א אבהו. דאמר
צמכת ערכין (דף כ"ג). גבי מקדש
נכסיו והיתה ע"ל כמות אשה ובעל
חוב וקמיני הסם דיהיב להקדש
מידי פורתא וגבי בעל חוב דלייה
ואמר ר' אבהו דהא דבעי למיבני
להקדש מידי משום גזירה שמא ילמרו
הקדש גמור יוצא לחולין בלא פדיון:
מכרו מכור. כולה הך צרימנא מפרש
לקמן: משעבד דין. נשמעל גופו
לניקד ושליו הוא: מכרו. מניק: אינו
מכור. ואפי' לרד"א: הקדישו אינו
מוקדש. ואפילו מידי לא יהיב להקדש:
קדמו בעלי חובות כו'. מפרש טעמא

מכרו מכור. אמר ליה חזור וגובהו ניוק
מלוקח: לריד"א. וא"ש חסם חסם צו לוקח אינו נותן דמי החרישה לניקד:
ש"מ. בתמיה. והלא מטלטלין לאו מידי דקאי צענייה ולא סמיך מלוה
עליהו ואמאי צעניין להו מלוקח:
אפתיקין. רממנא שרייה למיבני

מכרו מכור. אמר ליה חזור וגובהו ניוק
מלוקח: לריד"א. וא"ש חסם חסם צו לוקח אינו נותן דמי החרישה לניקד:
ש"מ. בתמיה. והלא מטלטלין לאו מידי דקאי צענייה ולא סמיך מלוה
עליהו ואמאי צעניין להו מלוקח:
אפתיקין. רממנא שרייה למיבני

מכרו מכור. אמר ליה חזור וגובהו ניוק
מלוקח: לריד"א. וא"ש חסם חסם צו לוקח אינו נותן דמי החרישה לניקד:
ש"מ. בתמיה. והלא מטלטלין לאו מידי דקאי צענייה ולא סמיך מלוה
עליהו ואמאי צעניין להו מלוקח:
אפתיקין. רממנא שרייה למיבני

מכרו מכור. אמר ליה חזור וגובהו ניוק
מלוקח: לריד"א. וא"ש חסם חסם צו לוקח אינו נותן דמי החרישה לניקד:
ש"מ. בתמיה. והלא מטלטלין לאו מידי דקאי צענייה ולא סמיך מלוה
עליהו ואמאי צעניין להו מלוקח:
אפתיקין. רממנא שרייה למיבני

מכרו מכור. אמר ליה חזור וגובהו ניוק
מלוקח: לריד"א. וא"ש חסם חסם צו לוקח אינו נותן דמי החרישה לניקד:
ש"מ. בתמיה. והלא מטלטלין לאו מידי דקאי צענייה ולא סמיך מלוה
עליהו ואמאי צעניין להו מלוקח:
אפתיקין. רממנא שרייה למיבני

מכרו מכור. אמר ליה חזור וגובהו ניוק
מלוקח: לריד"א. וא"ש חסם חסם צו לוקח אינו נותן דמי החרישה לניקד:
ש"מ. בתמיה. והלא מטלטלין לאו מידי דקאי צענייה ולא סמיך מלוה
עליהו ואמאי צעניין להו מלוקח:
אפתיקין. רממנא שרייה למיבני

מכרו מכור. אמר ליה חזור וגובהו ניוק
מלוקח: לריד"א. וא"ש חסם חסם צו לוקח אינו נותן דמי החרישה לניקד:
ש"מ. בתמיה. והלא מטלטלין לאו מידי דקאי צענייה ולא סמיך מלוה
עליהו ואמאי צעניין להו מלוקח:
אפתיקין. רממנא שרייה למיבני

נינהו ועוד ולרבי עקיבא קדוש הגוף
ישמעאל אפילו למ"ד למפרע הוא גובה שצד דמוק היו ולא קדיש
עד שיגבנו ונראה דל"ר עקיבא קיימא ליה ברשותיה משעב
הנוק קודם העמדה דין וחשבון כאילו צא חלי נוק לידו מאותה
שהו וע"ג דק"ל פלגא נוקא קנסא
מכל מקום אם העידו עדים ששורו
נגח ציוס א' ואתו עדים אחריני
ואמרו ציוס א' הייסם עמנו אללא
צ"ע נגח דמשלמין דבעידנא
דקמסדי נגחא אללא בר משלמין
הוא דכל נלא נגחא הדבר שלא
העידו עליו משני נלא בר משלמין
א"ע"ג דקס ברשותו לניקד צענע
הנוק דמזוכה צמרוצה (לקמן דף ע"ד.
וש"ס) גבי מעידנו צ"ש פלוני שהפיל
שן עבדו (של פלוני) וסימא את
עיניו ואתו סקדי ואפסינהו ואזמינהו
ומיקס אי דלמי קאדומי ואפי"ה
פריך אי דלא עמד דין דמי כולו
עבד בעי לשלמי דלכתי לא מתיב
גברא אלמלא לא חשבינן גברא צר
משלמין כל ומן שלא נודע א"ע"ס
שהעבד וזכה בשמורו לאלתר
דלדרכין תחת עינו ולא תחת עינו
ושינו וא"ס דצדק עברה (כמזוכה)
דף ע"א: שם תנן לא הספיק לעמוד
דין עד שגברה קנסה לעמדה
ואמאי והא משעת פתיי וזכה זה האז
אלמלא משעת דצקנס לא זכי עד שעת
העמדה דין והכא סבר רבי עקיבא
דזכי משעת הנוק וכן צמרוצה (דף
ע"ד: וש"ס) משמע דאי לא כתיב תחת
עינו דמשעת ולא תחת עינו ושינו
היה אמרינן דסימא עינו והפיל עינו
דיוצא צעניו ושינו אלמלא לא זכי עד
שיעמוד דין והכא סבר רבי עקיבא
דזכי משעת הנוק ועוד * דר' עקיבא
אית ליה ששולט (גיטין מ"ג): דיוצא
אמר דמי' דלרבי גט שמרור והסם
שיצא צעניו ועינו * ושם י"ל דהיינו
עעמא דזוכה משעת נגיחה משום
דגלי לן קלא דמשעת לרבי עקיבא
דמכרו אמתיק ואחיקן קאי והיה
למכר דל"ר (דף ע"ד): נמי גלי קלא
למכר דל"ר ליה: א"בא בינייהו.
לרבי עקיבא קדוש אף על גב דאי
מודה מפטר דקנס הוא מכל מקום
השתא מיהא לא הודה:

מכרו מכור. אמר ליה חזור וגובהו ניוק
מלוקח: לריד"א. וא"ש חסם חסם צו לוקח אינו נותן דמי החרישה לניקד:
ש"מ. בתמיה. והלא מטלטלין לאו מידי דקאי צענייה ולא סמיך מלוה
עליהו ואמאי צעניין להו מלוקח:
אפתיקין. רממנא שרייה למיבני

מכרו מכור. אמר ליה חזור וגובהו ניוק
מלוקח: לריד"א. וא"ש חסם חסם צו לוקח אינו נותן דמי החרישה לניקד:
ש"מ. בתמיה. והלא מטלטלין לאו מידי דקאי צענייה ולא סמיך מלוה
עליהו ואמאי צעניין להו מלוקח:
אפתיקין. רממנא שרייה למיבני

מכרו מכור. אמר ליה חזור וגובהו ניוק
מלוקח: לריד"א. וא"ש חסם חסם צו לוקח אינו נותן דמי החרישה לניקד:
ש"מ. בתמיה. והלא מטלטלין לאו מידי דקאי צענייה ולא סמיך מלוה
עליהו ואמאי צעניין להו מלוקח:
אפתיקין. רממנא שרייה למיבני

מכרו מכור. אמר ליה חזור וגובהו ניוק
מלוקח: לריד"א. וא"ש חסם חסם צו לוקח אינו נותן דמי החרישה לניקד:
ש"מ. בתמיה. והלא מטלטלין לאו מידי דקאי צענייה ולא סמיך מלוה
עליהו ואמאי צעניין להו מלוקח:
אפתיקין. רממנא שרייה למיבני

מכרו מכור. אמר ליה חזור וגובהו ניוק
מלוקח: לריד"א. וא"ש חסם חסם צו לוקח אינו נותן דמי החרישה לניקד:
ש"מ. בתמיה. והלא מטלטלין לאו מידי דקאי צענייה ולא סמיך מלוה
עליהו ואמאי צעניין להו מלוקח:
אפתיקין. רממנא שרייה למיבני

מכרו מכור. אמר ליה חזור וגובהו ניוק
מלוקח: לריד"א. וא"ש חסם חסם צו לוקח אינו נותן דמי החרישה לניקד:
ש"מ. בתמיה. והלא מטלטלין לאו מידי דקאי צענייה ולא סמיך מלוה
עליהו ואמאי צעניין להו מלוקח:
אפתיקין. רממנא שרייה למיבני

מכרו מכור. אמר ליה חזור וגובהו ניוק
מלוקח: לריד"א. וא"ש חסם חסם צו לוקח אינו נותן דמי החרישה לניקד:
ש"מ. בתמיה. והלא מטלטלין לאו מידי דקאי צענייה ולא סמיך מלוה
עליהו ואמאי צעניין להו מלוקח:
אפתיקין. רממנא שרייה למיבני

מכרו מכור. אמר ליה חזור וגובהו ניוק
מלוקח: לריד"א. וא"ש חסם חסם צו לוקח אינו נותן דמי החרישה לניקד:
ש"מ. בתמיה. והלא מטלטלין לאו מידי דקאי צענייה ולא סמיך מלוה
עליהו ואמאי צעניין להו מלוקח:
אפתיקין. רממנא שרייה למיבני

אבהו בערכין פ' שום היתומין. הלכך מכר המניק לרבי הכל אינו מכר הקדישו מוקדש לדברי הכל גזירה שמא יאמרו הקדיש יוצא בלא פדיון. מכרו ניוק ל"ר עקיבא מכר לרבי ישמעאל אינו מכר מוקדש
ולא חייש שמא יאמרו הקדיש יוצא בלא פדיון דהא שור זה אינו ידוע לניקד אלא למדיק והרואה אומר מפני זה יצא לחולין שהקדיש שאינו שלו ולרבי הכל אין אדם מקדש דבר שאינו שלו והלכה כרבי עקיבא: ת"ר שור תם
שהיו עד שלא עמד בדין מכרו מכר לרבי הקדישו מוקדש כרבי אבהו: שחטו כאילו שלו שחט אבל הניקד משתלם מכשו ואינו משתלם ממנו דמי פחת שחיטה. נתנו כמתנה לרדייה. ורייק מדרגה שחטו מה ששעה עשוי
ואינו חייב לשלם פ"י חי הוא שיה מנה שחטו הוא שנה מנה פחות ונתנין אינו חייב לשלם לרבי ישמעאל דאמר שורו של מניק הוא והוא משעבד לניקד ואת אומרת המניק שיעבדו של חבירו פטור אם חפר שחיטה
משעבד לחבירו. ובמזכר בורות שיחין ומערות וכל שכן השורף שטרותיו של חבירו דשחיטתו נכח חפירות בורות: קדמו בעלי חובות וגבו תם שגמורו משתלם לא עשה כלום דריכל למימר ליה לבעל חוב בין חב קודם שיוק בין
חב אחר שחיט. אילו חרף היה ואין מינוק הויגא גבי ליה. משעבד בדין דברי הכל בחוקת הניקד ובין מכר ואפילו הקדישו ואם שחט או נתן לא עשה כלום והייב לשלם דמי פחת שחיטה ואם קדמו בעלי חוב הניקד ונתלוהו
חייבין לחבירו בין קדם חובו ללוקחין בין קדם הניקד לחובן. והני מליי בהם דמשעבד עמד הרבב היותו בחוקת התובע ונעשה קניינו אבל אין המונע אפילו אחר שעמד בדין אם מכרו או הקדישו
שחטו או נתנו במתנה מה שעשה עשוי ולא אמרינן בהא מכר לרדייה חזרו וגובהו ואם קדמו בעלי חובו ונתלוהו ואפילו מה שלוח אחר שהיו זכו ואין יכול הניקד להוציא מידם לרבי הכל מאי טעמא מטלטלי יגזרו ושימי
בעל חוב מאחור שקדם וגבה מטלטלי מה שבה גבה שדין שור המונע כיון דמן העלייה משלם זוזי הוא דמסיק ביה ולית ליה בתרא מידי אלא מלוה מסיק ביה והאי תורא כשאר מטלטלי דמוקד דמי וכל מה שעשה עשוי.
(ג) נראה דל"ל ח"ל מכרו מכר לרבי פ"י וכו'. (ד) נראה דל"ל לא מצעל לרבי ישמעאל מכרו המניק וכו'.

(א) לעיל (ס. כ, ס) כמותו לה. (ב) ומהדרין עט: (פד): (ג) לעיל י: (ד) [שבת ע"ג]: (ה) ר"ש"ל: (ו) עין ר"ש"ל למי פ"י ה"ק"ו ג"י הגמלה. (ז) ד"ה [א"ש].

גליון הש"ס

גמ' ופתקה לניימא. ע"י מו"ק דף ק"ב ע"ב גבשי' ד"ה למי:

מוסף רש"י

מכה אדם ומכה בהמה. מכה אדם לא יטלם אלא יומת. הקפו פטור ממון דמכה אדם לחיוב ממון דמכה בהמה. מה מכה בהמה אין לך אלא חילוק לחיוב ק"ף מכה אדם אין לך בו חילוק לפטור. מכה בהמה לעולם חייב. דלמיתין (לעיל כו:). על סתם פלע לחיוב פלע הונגה כמודד אונגה כמון (בחויות לה). לך חוקש כהא קאל מכה בהמה שאלמה ומכה אדם יומת. ומשמע כבהמה חייב ממון ובלעד פטור ממון. דכתיב בהמה שאלמה ולא אדם. והקפו לך הכבוד פטור משלמון של אדם לחיוב משלמון של בהמה (והדרין עט). אשתי מחבובין אין בו חיוב מינה בלום (בחויות לה). לדרך עלייה. בהסו בהסו ידו או שמתה למלה נחביו למעשה למלה (שם) דרך עלייה לא שייך במש גני בהמה. אלא משום דבלעד פטור מכה חילוק נהרג בשוגג. ויהי ירדה חייב גנות אצל דרך עליה כהרימו את ידו פטור מנגוף. דכתיב (במזכר לה) ושל עליו ירעות. דרך נפילה בעיני (והדרין עט). ובעיני כמנוח לה. ולפטור ממון. לומר לא חילוק בין שם כל להיפטר מן משלמון אלא בכל דמין הוא דלמיתין דכתיב לך נוקין (לעיל כו:). מפלע סתם פלע לחיוב על שוגג כמודד ועל האונגה כמון. ומכה פטור ממון. אף מכה אדם. אין לך פטור משלמון הכבוד בו חילוק לשום דל שמתחייב ממון. אלא כל שעה פטור ממון. בין בשוגג ואין מחבובין דפטור ממינה. בין במזיד ומתחייב חייב ממה (שם). דהו שנים רודפים אחר אחד. שני שוריים של שני שם אדם הוירפין אחר שור על אדם אחד (בעל יב:).

אף הוא נמי דלא קבעי. לאפרו ומקלקל הוא וקמני פטור מתשלומין. אלמא חיוב מיתה איכא: אף שורו דקבעי ליה. לאו דוקא דלפי לא בעי ליה נמי חיוב לשלם אלא על כרחיה מריוהו נחלה מילתא מוקמינן האי לחיובא והאי לפטורא דהכי משמע מתני' דבמקום שזה חייב זה פטור דאי שורו בלא קבעי ליה לא מתורין יש חיוב על מעשה שורו ופטור על מעשה עמלו דהא איחו דללא בעי ליה מחייב בתשלומין: צבור פקח. שהשור חכם: ומנא ידעינן. להכי איחיוב דלאתריך לאשמועינן מתני' דלע"ג דמריה כי האי גוונא מפטר בתשלומין הו שור חייב דאי מסתמא אפי' מריה נמי מחייב אי לא ידעינן ביה דלנרץ לאפרו ואין כאן יש חייב על מעשה שורו ופטור על מעשה עמלו: סיניכיה. שינוי: ופקפיה לגוייטא. דקף כסוי הכלי שהשכר נתכוון: שורו. לפטור לומי דלחובא דליה משהכח לאו הא חיובא דליה ליתא אלא בתמכרון לבייש וזור אין בו דעת להתכין לנשח: ומשני משכחם לה כגון שפסקו השור לטויק. דגבי אדם כי האי גוונא מחייב אצוטא דלמיר מר כו': רבא אמר. לעולם מתני' דללא קבעי ליה לאפרו והאי דפטור מתשלומין לאו משום דליהוי ביה חיוב מיתה דהא מתני' אפי' בשוגג נמי דליכא חיוב מיתה מיתוקמא דפטור מתשלומין דמתני דבי חוקיה: מכה נפש בהמה ישלמה ומכה אדם יומת. והקפו יחד דמה מכה בהמה לעולם משלם שוגג כדלמירי (לעיל ק"ב). אפי' מועד לעולם אף מכה אדם דפטריה קאל מתשלומין דכתיב יומת לעולם פטור ואפילו בשוגג הואיל ובמזיד שייכא מיתה: דרך עלייה. שהרגו בלאחר יד כהרימו הגחון דקיימא לן (מכות דף ז:). דפטור מגלות אפי' פטור משלמון הלכך גבי חילול שבת נמי אפי' בשוגג פטור משלם: ה"ג הכי קאמר

וכה אדם ומכה בהמה. מכה אדם לא יטלם אלא יומת. הקפו פטור ממון דמכה אדם לחיוב ממון דמכה בהמה. מה מכה בהמה אין לך אלא חילוק לחיוב ק"ף מכה אדם אין לך בו חילוק לפטור. מכה בהמה לעולם חייב. דלמיתין (לעיל כו:). על סתם פלע לחיוב פלע הונגה כמודד אונגה כמון (בחויות לה). לך חוקש כהא קאל מכה בהמה שאלמה ומכה אדם יומת. ומשמע כבהמה חייב ממון ובלעד פטור ממון. דכתיב בהמה שאלמה ולא אדם. והקפו לך הכבוד פטור משלמון של אדם לחיוב משלמון של בהמה (והדרין עט). אשתי מחבובין אין בו חיוב מינה בלום (בחויות לה). לדרך עלייה. בהסו בהסו ידו או שמתה למלה נחביו למעשה למלה (שם) דרך עלייה לא שייך במש גני בהמה. אלא משום דבלעד פטור מכה חילוק נהרג בשוגג. ויהי ירדה חייב גנות אצל דרך עליה כהרימו את ידו פטור מנגוף. דכתיב (במזכר לה) ושל עליו ירעות. דרך נפילה בעיני (והדרין עט). ובעיני כמנוח לה. ולפטור ממון. לומר לא חילוק בין שם כל להיפטר מן משלמון אלא בכל דמין הוא דלמיתין דכתיב לך נוקין (לעיל כו:). מפלע סתם פלע לחיוב על שוגג כמודד ועל האונגה כמון. ומכה פטור ממון. אף מכה אדם. אין לך פטור משלמון הכבוד בו חילוק לשום דל שמתחייב ממון. אלא כל שעה פטור ממון. בין בשוגג ואין מחבובין דפטור ממינה. בין במזיד ומתחייב חייב ממה (שם). דהו שנים רודפים אחר אחד. שני שוריים של שני שם אדם הוירפין אחר שור על אדם אחד (בעל יב:).

ועי"ל דלפי' במקלקל גמור משכחת לה דהיא זריכה לגופה כגון חובל באיכורי הגאה שסבור שיכול ליהנות ליתן לכלבו וכן מצעיר באיכורי הגאה שסבור שיכול לשלם לו קדירה וא"ת ורבי יוחנן מאי טעמא דלא מחייב מקלקל גמור דהא טעמא דמקלקלן פטורין היינו משום דבעינן מלככת מחשבת כמנוח בספ"ק דתגובה (דף י:). ולענין מצורה לא חיישינן אלא מלככת מחשבת כמנוח בספ"ק ספק אכל (כריכות דף יט:). דלמיר הנח לתורה הואיל ומקלקל חייב מתעסק נמי מחייב ומתעסק לא מפטר אלא מטעם מלככת מחשבת וי"ל נהי דלא בעינן מלככת מחשבת מיהו כיון דגמרינן ממילה ומשעברת נת לה לא מחייבין אלא דומיא דהנחו לה ר"ל אכזה נהי דלנרץ מזה לא משוי ליה תקון מ"מ זריכה לגופה משוי ליה מה שהו כרץ לנחו וא"ת כרץ לכלבו ולאפרו היכי חשיב זריכה לגופה מ"ש ממזכר גומא ואין כרץ אלא לנפשו (ו) וי"ל דלא דמי דהכא הוה האו הנפש כדי לתת לכלבו ומצעיר נמי להצטרה כדי לעשות אפר כמו מצעיר לנשח קדירה ולא דמי לחופר גומא דממילא ואין הנחה כלל ממנו וא"ת הא דלמיר בספ"ק דיצמות (דף י:). דלאתריך קאל למיר הצערת נת כהן משום דהוה ס"ד למשאי מקל וחומר דעבודה דדמיא שבת מופק ליה דאי לא כתיב הצערת נת כהן הוה שרינן כל המקלקלין הצערה וי"ל דהתם כ"י יחודה דחשיב ליה תקון: מזה שורו דלא קבעי ליה. משמע דלא פריך אלא אליכא דר' יוחנן ומימיה לנר' אכזה נמי מקשה מה שזור דלא כרץ לגופו כו' ואם נאלמ דרבי אכזה מחייב במקלקל גמור ולא בעי זריכה לגופה א"ש: נתכוון צבייש היכי משכחת לה. תימה כיון דלא חשיב

צו א מ"י פ"ו מהל' חובל ומזיק הלכה א סג עשין ע טו"ש"פ ח"מ מ' שמת ספ"ק ח: צו ב מ"י פ"ה מהל' נערה בתולה הל' יג ופ"י מהל' גיטת הל' א ופ"ד מהל' חובל ומזיק הלכה א סג עשין ע טו"ש"פ ח"מ מ' סג ספ"ק ח: צו ג מ"י פ"ט מהל' נקי מתוך הלכה א סג עשין סו טו"ש"פ ח"מ סגן ח' ספ"ק ח: צו ד מ"י פ"ט הל' א טו"ש"פ ח"מ ספ"ק ח: צו ה מ"י פ"ט מהל' חובל ומזיק הלכה א סג עשין ע טו"ש"פ ח"מ סגן ח' ספ"ק ח:

תורה אור השלם

- 1. ומכה בהמה ישלמה ומכה אדם יומת. ויקרא כד כז

רבינו חננאל (המשך)

שצריך לאפרו לאיגודרי ביה ומנא ידעינן שכן כוונת השור דחייב ליה לבתר דקלייה קא מיגודר בקיימיה. פי' חיוביה לפעלה בית העלייה קרוב לשיני. פתק לגוייטא פחה הקופים. ואקשי על האי סברא מתני' דתני שורו שבייש ואפי' דומיא דכתיב אדם אינו חייב בברשת עד שיתכין לבייש. ואקיימא לפתני שורו דומיא דידה שורו דכתיב לבייש היכי משכחת לה. ופרקי אפי' דלא אשכחן כוונה להחמיר לבייש אשכחן ליה כוונה להחייב ואמר מר כיון שנתכין להחייב חייב שנתכין לבייש חייב שורו נחביו כיהי גוונא רבא פתח. רבא אמר מתני' כולה בשוגג אפר דתנא רבי חזקיה כו' ובשונה היא. ומיתוקמא בשורו דומיא (ז) דיריה מה שורו בלא מחבובין אף הוא בלא כוונה. דהא שוגג הוא עליה. וסלקא כו' יוחנן דאמר מתני' דתנינן בשבת כל המקלקלין פטורין ואפי' חובל ומצעיר תרו מחובבל דצריך לכלבו ומצעיר דצריך לאפרו כדאמר: מתני' שור שהיה רודף אחר שור אחר זה אומר שורך הויך והלא אומ' לא כי אלא בסלע לקה המוציא מחבירו. עליו הראיה כו' אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן חלוקין עליו חבירו על סומכוס דאמר ממון חלוקין בספק חלוקין דרבי סומכוס מפורשין כפ' שור שנגח את הפרה ונמצא עוברה בצירה כו' ואמר ר' יהודה אמר שמואל ז דרבי סומכוס דאמר ממון החוטל בספק חלוקין דרבי סומכוס מפורשין כפ' שור שנגח את הפרה ונמצא עוברה בצירה כו' ויהודה אמר שמואל ז דרבי סומכוס דאמר ממון החוטל בספק חלוקין ותיבא בההו' שור שנגח את הפרה ונמצא עוברה בצירה ואין ידוע אם עד שלא נגחה לידה ואם שנגחה לידה משלם חצי נזק לפיה ורבי לולד דבריו סומכוס וחכמים אומרים המוציא מחבירו עליו הראיה ואפי' שבמקומות הרבה מקצורו כזה המקום

רבינו חננאל

ואינו מקלקל לפרוכ' חייבין אכל כל חובל ומצעיר שהוא מקלקל פטור ואקשי' ממתיני שורו שהדליק את הגדיש חייב כו' ופרקי' שורו דומיא דירדה מה לא דקבעי ליה פי' מחבובין להדליק את הגדיש שצריך לאפרו כל השור מדליק את הגדיש בכוונה

אלעמיה נתכוון להזיק אפילו הוא דומיא דשורו נמי תקשה ליה דשור ליכא כוונה ובלעד בעי כוונה וי"ל דאי אמרת הוא דומיא דשורו אז משמע שפיר כוונתו להזיק וכן להשמיענו דלא בעינן כוונה לבייש אלא להזיק דומיא דשורו אכל שור דומיא דירדה משמע כוונה דשפיר טפי בלעד במשור דהיינו כוונה דירדה לבייש ואמא

אלעמיה נתכוון להזיק אפילו הוא דומיא דשורו נמי תקשה ליה דשור ליכא כוונה ובלעד בעי כוונה וי"ל דאי אמרת הוא דומיא דשורו אז משמע שפיר כוונתו להזיק וכן להשמיענו דלא בעינן כוונה לבייש אלא להזיק דומיא דשורו אכל שור דומיא דירדה משמע כוונה דשפיר טפי בלעד במשור דהיינו כוונה דירדה לבייש ואמא

(א) אולי י"ל ומיתוקמא כדדיה דומיא דשורו כו'.